

במפורש. ובפרט שהוא בסמיכות כל כך (מה שאין כן ברש"י ואתחנן ה, ז). ויש להאריך בזה.

לה, יג

את השלחן ואת בדיו ואת כל כליו ואת לחם הפנים

לחם הפנים: כבר פירשתי על שם שהיו לו פנים לכאן ולכאן, שהי' עשוי כמין מיצה פרונה.

צריך ביאור: מכיון שרש"י פירש כבר את המשמעות של "לחם הפנים" (תרומה כה, כט), מדוע חוזר ומפרשו.

(השפתי חכמים מפרש: "דקשיא לי", והא כל אשה יכולה לאפות לחם? ועל זה פירש כבר פירשתי כו', ולכן צריך חכם לב". וקשה: לפי זה הי' לו לרש"י לכתוב "אף הוא צריך חכמי לב", כפי שכותב בפסוק הבא).

והביאור:

בפרשת תרומה שם נאמר (פסוק ל) "ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד", ואילו כאן נאמר "לחם הפנים". מכיון שכן יש מקום לפרש, לכאורה, שפירושו כאן לחם של הפנים - לחם שמניחים "לפני" ("בפנים").

לכן מפרש שגם כאן נקרא הלחם "פנים" "על שם שהיו לו פנים", ומה שנאמר "הפנים" הוא משום ש"כבר פירשתי כו'" (היינו שהדבר ידוע מכבר), ולכן ניתוסף כאן ה' הידיעה.

לה, יד

ואת מנרת המאור ואת כלי' ואת נרת' ואת שמן המאור

ואת כלי': מלקטים ומחמות.

נרות': לוניני"ש זלע"ז. צויכיס שהשמן והפתילות נמונין זבן.

צריך ביאור:

א. בדיבור המתחיל הראשון מעתיק בדיבור המתחיל מלת "ואת", וכן בקטע הבא - "ואת שמן המאור", ואילו בקטע השני אינו מעתיק בדיבור המתחיל את המלה "ואת נרות'".

ב. רש"י כבר פירש לעיל (תרומה כה, לז) מלת "נרות'", ואם כן קשה: (א) מדוע חוזר ומפרשה. (ב) מדו הוצרך להוסיף כאן את הלע"ז, בעוד שבפרשת תרומה לא הביאו. (ג) שם כותב "כמין בזיכין שנותנין בתוכן השמן והפתילות" (הדגש על השמן והפתילות).

והביאור:

לפי פשוטו של מקרא היו הנרות נפרדים מגוף המנורה, ולצורך ההדלקה היו שמים אותם על המנורה (ראה בביאור לפרשת תרומה שם). ולפי זה, בפסוק "ככר זהב טהור יעשה אותה את כל הכלים האלה" (תרומה שם, לט) אין הנרות בכלל "אותה" (המנורה), אלא בכלל "כל הכלים האלה". ולפי זה קשה: מכיון שכבר נאמר כאן "ואת מנורת המאור ואת כלי", הרי שוב "ואת נרותי" מיותר.

לכן מעתיק רש"י בדיבור המתחיל את המלים "ואת כלי" ומפרש "מלקחים ומחתות", ומיד לאחר זה מעתיק בדיבור המתחיל את המלה "נרותי" ומשמיט מלת "ואת", כדי להדגיש שפירוש הפסוק הוא כאילו הי' נאמר "ואת כלי" (שהם) מלקחים מחתות נרותי", כי "כלי" כולל גם את הנרות.

(מה שאין כן "שמן המאור" אינו בכלל כלי המנורה, ולכן (רק כדי להדגיש זה) מעתיק רש"י בתחילת הדיבור המתחיל הבא מלת "ואת שמן המאור").

ובכדי לבאר מדוע נפרטו הנרות דוקא, ממשיך רש"י "לוציני"ש בלע"ז: שרש מלה זו בלע"ז הוא "אור", והנרות נקראים על שם האור משום "שהשמן והפתילות נתונין בהן" - הם עיקרה של המנורה ("מנורת המאור"), שמטרתה ותכליתה להאיר אור. ומאחר שהנרות הם עיקרה של המנורה, מפרטם הכתוב בפני עצמם.

לאור האמור מובן גם מה שכפרשת תרומה כותב רש"י "שנותנין בתוכן השמן והפתילות", כי שם כוונתו לבאר את צורת הנרות ותפקידם (שלכן כותב גם "כמין" - כי אין צורת הנרות ממש כבזיכין); ואילו כאן כותב "שהשמן והפתילות נתונין בהן", כדי להדגיש שהנרות הם מקור האור ומקומו.

לה, יח

את יתרת המשכן ואת יתרת החצר ואת מיתריהם

יתדות: למקוע ולקשור נהם סופי היריעות נארץ שלא ינועו נרות.

מיתריהם: חנלים לקשור.

צריך ביאור:

א. רש"י פירש כבר תיבת "יתדות" לעיל, בסוף פרשת תרומה, ומדוע הוצרך לחזור על זה כאן. ומה עוד, שבתחילת פרשתנו ציין ש"כבר פירשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צוואתו".

(וגם "מיתריהם", שלעיל לא נתפרשו בקרא, לכאורה לא הי' רש"י צריך לפרש כאן, כיון שכבר פירש שם שהיתדות היו "קשורים במיתריהם סביב סביב בשיפוליהן").